

طلوع، شبکه عیله ظلمت

شورای علمای افغانستان عصبانیت اش از شبکه اول تلویزیون افغانستان، شبکه طلوع، کاسته نخواهد شد. روحانیون برنامه‌های این شبکه را "غیراخلاقی و ضداسلامی" قلمداد می‌کنند و از همان آغاز به کار آن در اکبر ۲۰۰۴، حمید کرزای رئیس جمهور را برای ممنوع کردن این شبکه شدیداً تحت فشار قرار داده‌اند. این دشمنی آشکار برای مجریان جوان تلویزیون طلوع دشواری‌هایی به وجود آورده است. مجری برنامه‌ی موسیقی "هوپ" در پی تهدید شدن به مرگ، مجبور به ترک کشور شده است. همکار سابق‌اش شیما رضایی ۲۴ ساله در می‌ماه ۲۰۰۵ کشته شد، رئیس محافظه کار دادگاه عالی این مجری جوان را مفسد فی الارض معرفی کرده بود. برنامه‌های خبری تلویزیون طلوع با سبک خاک گرفته‌ی شبکه‌ی دولتی تفاوت دارد. خبرنگاران درباری همه موضوعات خود به تحقیق و تهیه گزارش می‌پردازند. در ژوئن ۲۰۰۵، یکی از گزارشگران طلوع بعد از پخش گزارشی درباری زمین‌خواری عده‌ای از مسئولان بلندپایه‌ی دولت، مورد آزار و اذیت قرار گرفت. تلویزیون طلوع که متعلق به همان گروهی است که رادیوی طرفدار "آرمان اف-ام" را داراست، اولین برنامه‌ی مختص به زنان "بانو" را در کشور به راه انداخته است.

دستاوردهای شکننده برای رسانه‌های افغان

در بعد از فروپاشی حکومت طالبان در ۲۰۰۱، رسانه‌های افغان از درخواست آزادی بیان بیشتر باز نایستاده‌اند. قانون اساسی ۲۰۰۴، آزادی مطبوعات را با محدودیت‌های تحمیل شده از سوی قوانین اسلامی تضمین می‌کند. رسانه‌ها نقشی پراهمیت را در برگزاری مناسب انتخابات ۲۰۰۵ بازی می‌کردند، اما رسانه‌های دولتی از سوی صاحبان قدرت حفظ منافع‌شان به کار گرفته شده‌اند. سر برداشتن خشونت‌باری طالبان در شرق و جنوب کشور مطبوعات را بی‌نصیب نگذاشته است یک گزارشگر کشته و چندین رسانه در این منطقه قربانی حملات شده‌اند. از سوی دیگر روحانیون محافظه‌کار می‌کوشند تا هر صدای انتقادی را خفه کنند. بدین گونه علی محقق نصب سردبیر "حقوق زن"، توسط دادگاهی در پی محاکمه‌ای ناعادلانه در کابل به اتهام کفر و ارتداد برای نوشتن و انتشار مطالبی در نقد اعمالی قرون وسطایی همچون سنگسار و قطع عضو به دو سال زندان محکوم می‌شود. مقاومت اصلی در برابر خواست کثرت‌گرایی رسانه‌ها از سوی دادگاه عالی، سنگر محافظه‌کاران، قضات دادگاه، شکلی منظم کارزار علیه تلویزیون‌های کابلی، اینترنت و زنان روزنامه‌نگار به راه اندازند. رئیس جمهور حمید کرزای تاکنون در دفاع از آزادی مطبوعات از خود قاطعیتی نشان نداده است. در ۲۰۰۴ وی ممنوعیت موقت تلویزیون کابل و تشکیل کمیسیونی برای عدم پخش برنامه‌های "غیراسلامی و اخلاقی" را پذیرفت. در کشوری که درصد مردم آن بی‌سواد هستند، رسانه‌های سمعی و بصری وضعیتی استراتژیک دارند. این‌گونه امروز دست کم ۵۰ رادیو افغان بر روی باند اف-ام وجود دارد. در عوض، مطبوعات کتبی با بحران‌های مالی تضعیف شده‌اند اغلب تبلیغات دهندگان را گروه‌های سیاسی، سازمان‌های غیردولتی و یا گروه‌های مذهبی تشکیل می‌دهند.